

Valtioneuvoston asetus

neuvolatoiminnasta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 23 §:n 1 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa (xx/xxxx):

1 §

Soveltamisala

Tämä asetus koskee terveydenhuoltolain (1326/2010) 15 §:ssä säädettyjä neuvolapalveluja, 16 §:ssä säädettyä kouluterveydenhuoltoa, 17 §:ssä säädettyä opiskeluterveydenhuoltoa sekä näihin sisältyvää suun terveydenhuoltoa ja 13 §:ssä säädettyä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistäviä palveluja.

Tätä asetusta sovelletaan hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevaan terveydenhuoltoon. Asetuksen 6 §:ää, 7 §:n 1–3 ja 5 momenttia sekä 8 §:ää sovelletaan myös Kansaneläkelaitoksen järjestämään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon.

2 §

Palvelujen sisältö

Neuvolapalveluihin sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon, mukaan lukien suun terveydenhuolto, kuuluvat tässä asetuksessa määriteltävät raskaana olevan, alle kouluikäisen, oppilaan ja opiskelijan määräaikaisten terveystarkastukset sekä yksilön ja perheen tarpeisiin perustuva kohdennettu seuranta ja tuki sekä kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset. Terveysneuvonta, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä suun sairauksien ennalta ehkäisy ja hoito sisältyvät näihin palveluihin.

3 §

Raskaudenaikaiset neuvolapalvelut

Raskaana olevalle henkilölle järjestetään vähintään yksi laaja terveystarkastus ja sen lisäksi lasta odottavan ja sikiön terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi tarpeelliseksi arvioidut määräaikaisten terveystarkastukset. Lasta odottava perhe ohjataan suun terveydenhuollon palveluihin yksilöllisen tarpeen mukaan. Ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle järjestetään vähintään yksi suun terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio.

Lasta odottavan perheen terveysneuvontaa tarjotaan lapsen tuleville huoltajille.

Ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle järjestetään moniammatillisesti toteutettua synnytys- ja perhevalmennusta, johon sisältyy vertaisryhmätoimintaa.

4 §

Alle kouluikäisen neuvolapalvelut

Ensimmäisen lapsensa saaneen perheen luokse tehdään kotikäynti 1–14 vuorokauden ja kii-reellisissä tilanteissa 1–7 vuorokauden kuluessa synnytyksestä. Uudelleen synnyttäjän lapselle terveystarkastus tehdään joko kotikäynnillä tai neuvolassa.

Terveystarkastuksen tekemä terveystarkastus toteutetaan 2 kuukauden, 3 kuukauden, 5 kuukau-den, 6 kuukauden sekä 1 vuoden, 2 vuoden, 3 vuoden, 5 vuoden ja 6 vuoden ikäiselle lapselle. Lääkärin tekemä terveystarkastus toteutetaan 4–6 viikon, 4 ja 8 kuukauden ikäiselle lapselle. Laaja terveystarkastus toteutetaan 18 kuukauden ja 4 vuoden ikäiselle lapselle lääkärin ja ter-veydenhoitajan yhteistyönä.

Terveystarkastuksen arvioi 6 kuukauden ikäisen lapsen suun terveydentilan. Suun terveystarkas-tus järjestetään 1, 3 ja 5 vuoden iässä. Tarkastuksen tekee suun terveydenhuollon ammattihen-kilö. Lisäksi tarkastuksia ja hoito järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaan.

5 §

Kouluterveydenhuollon palvelut

Terveystarkastuksen tekemä terveystarkastus järjestetään oppilaalle luokilla 2, 3, 4, 6, 7 ja 9. Laaja terveystarkastus toteutetaan luokilla 1, 5 ja 8 terveydenhoitajan ja lääkärin yhteistyönä. Laajaan terveystarkastukseen kutsutaan huoltajat ja sisällytetään huoltajan kirjallisella suostu-muksella opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa.

Suun terveystarkastus järjestetään 7, 9, 11 ja 14 vuoden iässä. Tarkastuksen tekee suun ter-veydenhuollon ammattihenkilö, kuitenkin niin, että vähintään yhden tarkastuksesta tekee ham-maslääkäri. Lisäksi järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaan tarkastuksia ja hoito, mukaan lu-kien perusterveydenhuollon erikoishammaslääkäritasoinen hoito.

Kouluterveydenhuollon erikoistutkimuksiin sisältyy oppilaan näönseulonnan jatkotutkimuk-set paikallisesti sovitun hoitoketjun mukaisesti.

Kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava neljän vuoden vä-lein yhteistyössä koulun ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveydensuojeluviranomai-sen, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoi-den kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

6 §

Opiskeluterveydenhuollon palvelut

Oppivelvollisuusikäisellä opiskelijalla opiskeluterveydenhuoltoon sisältyy terveydenhoitajan tekemä terveystarkastus, jonka ajankohta määräytyy sähköisen terveystarkastuksen perusteella jär-jestettäväksi ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna. Aikuisopiskelijoille ja korkeakoulu-opiskelijoille järjestetään terveystarkastus terveystarkastuksen perusteella tarpeen mukaan. Opiske-lijalle, joka saa erityisopetusta tai kohdennettua tukea tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi, järjestetään aina tervey-denhoitajan tarkastus ensimmäisenä opiskeluvuonna.

Opiskelijalle ja korkeakouluopiskelijalle järjestetään suun terveystarkastus vähintään kerran opiskeluaikana. Terveystarkastuksen ajankohta määräytyy terveystarkastuksen perusteella.

Opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava neljän vuoden välein yhteistyössä oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden, opiskeluterveydenhuollon,

terveydensuojeluviranomaisen, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

7 §

Palvelujen toteuttaminen

Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on toteutettava siten, että raskaana olevan henkilön, alle kouluikäisen lapsen, oppilaan, opiskelijan ja perheen kohdennetun seurannan tarve tunnustetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve on pyrittävä selvittämään.

Kohdennettu seuranta on toteutettava yksilöllisen tarpeen mukaisesti ja tarvittava tuki on järjestettävä. Kohdennetun seurannan ja tuen tarpeen arvioimiseksi, toteuttamiseksi ja tilanteen seuraamiseksi on järjestettävä tarvittaessa lisäkäyntejä ja kotikäyntejä.

Terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja tai lääkäri, äitiysneuvolassa edellisten lisäksi myös kätilö. Suun terveystarkastuksen voi tehdä hammaslääkäri, suuhygienisti tai hammashoitaja. Moniammatillista yhteistyötä toteutetaan yksilöllisen tarpeen mukaan.

Raskaana olevan laajaan terveystarkastukseen kutsutaan puoliso tai tulevan lapsen huoltaja raskaana olevan suostumuksella. Alle kouluikäisen lapsen ja oppilaan laajaan terveystarkastukseen kutsutaan huoltajat. Alle kouluikäisen lapsen ja oppilaan laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella varhaiskasvatuksen, koulun opettajan tai luokanvalvojan arvio lapsen tai oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista varhaiskasvatuksessa tai koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Terveysneuvontaa toteutetaan yksilöllisesti siten, että se edistää lasta odottavan, alle kouluikäisen lapsen ja oppilaan ja heidän perheidensä sekä opiskelijan terveyttä ja hyvinvointia. Lisäksi terveysneuvonnalla tuetaan voimavarojen vahvistumista, pystyvyyden ja pärjäävyyden tunnetta sekä vastuun ottamista omasta terveydestä. Terveysneuvontaa voidaan toteuttaa yksilö- tai perhekohtaisesti, ryhmässä ja yhteisöllisesti.

8 §

Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut

Alle kouluikäisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan seksuaalista kypsymistä ja kehitystä tukeva neuvonta on sisällytettävä terveysneuvontaan ja terveystarkastuksiin lapsen ja nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Neuvonta raskauden ehkäisystä ja muu seksuaaliterveysneuvonta kuuluvat neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Neuvontaa voi järjestää myös muiden palvelujen osana.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut sisältävät seksuaalisuutta, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja parisuhdetta koskevan neuvonnan, raskauden ehkäisyn, seksuaalisen ja sukupuolisen suuntautumisen tukemisen, sukupuolitautiin torjunnan ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyn ja tarvittaessa jatkohoitoon ohjauksen.

Seksuaaliterveysneuvonnan tulee edistää yksilön seksuaali- ja lisääntymisterveyden ohella yksilön hedelmällisyystietoisuutta. Seksuaaliterveysneuvonnassa tulee huomioida ja siihen tulee sisällyttää seksuaalisuuden ja sukupuolen monimuotoisuus.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä asetuksella kumotaan neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annettu valtioneuvoston asetus (338/2011).

Tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleen neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (338/2011) 9 §:n 1 momentin 5 kohtaa sovelletaan terveydenhuoltolain 15 a §:n 2 momentissa tarkoitetulle opiskelijalle suoritettavaan terveystarkastukseen 31.7.2026 saakka. Kuitenkin vuonna 2025 opintonsa aloittaneille oppivelvollisuusikäisille opiskelijoille järjestetään määräaikainen lääkärinterveystarkastus vasta vuonna 2027 tai sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18-vuotta.